Mateja Jerman

ISSN 0353-295X (Tisak) 1849-0344 (Online)
Radovi - Zavod za hrvatsku povijest
Vol. 57, br. 2, Zagreb 2025.

UDK: 7.035(497.57)"17"(091)
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 30. 9. 2025.
Prihvaćeno: 22. 1. 2026.
DOI: 10.17234/RadoviZHP.57.32

Barokni klasicizam u Istri i Hrvatskom primorju: nekoliko zlatarskih primjera

Nakon raskošnog i dinamičnog baroka te ekstravagantnog rokokoa, europskim je primijenjenim umjetnostima zavladao suzdržani barokni klasicizam. Cvjetne aranžmane, kartuše i vitičaste elemente zamijenila su kompozicijska rješenja s antičkim motivima poput meandara, lovorovih vijenaca i kanelira. U Istri i Hrvatskom primorju zasada su poznata tek tri primjera liturgijskih predmeta sa stilskim karakteristikama baroknog klasicizma. Za ta se djela u ovom radu donose povijesno-umjetničke analize temeljene na novim podacima o zlatarskim tržištima u Trstu i Beču tijekom druge polovice 18. stoljeća. Dopunjavaju se podaci o zlataru Mattiji Kandleru koji je izradio komplet kadionice i lađice iz crkve svetog Martina u istoimenom istarskom mjestu, a iznosi se i teza o mogućem naručitelju klasicističkog kaleža iz župne crkve svetog Petra i Pavla u Bribiru. S istim se naručiteljem, Antonom Stjepanom Kabalinom de Ehrenburgom, povezuju još dva, dosad nepoznata, liturgijska predmeta sačuvana u bribirskoj župnoj crkvi, koja dopunjuju katalog klasicističkih zlatarskih djela sačuvanih u Istri i Hrvatskom primorju.

Barokni klasicizam je u umjetnosti nastao kao reakcija na rokoko, umjetnički stil koji se početkom 18. stoljeća iz Francuske proširio na cijelu Europu. Iako se rokoko smatra jednim od najvrjednijih francuskih doprinosa umjetnosti, nije bio jednako prihvaćen među tadašnjim umjetničkim kritičarima. Pojedinci su ga smatrali „toliko izopačenim da sigurno neće potrajati".[1] Ovaj je stil u umjetnost uveo asimetrične kompozicije s dekorativnim rječnikom isprepletenih i obrnutih krivulja te svitaka temeljenih na slovima „C" i „S", kao i različitih oblika podrijetlom iz prirode, poput školjki i cvijeća. Navedene karakteristike oslikavale su tadašnji interes za prirodu i prirodne znanosti, koji se polovicom 18. stoljeća promijenio i usmjerio prema antičkoj baštini. Uz to što je u pojedinim kulturnim krugovima očigledno postojala antirokoko propaganda, pojavu baroknog klasicizma potaknula su i ponovno pokrenuta istraživanja rimskih gradova Herkulaneja i Pompeja. Her-

[1] Jedan od njih bio je Jean Bernard, abbé Le Blanc (Dijon, 1707 – Paris, 1781), francuski likovni kritičar i književnik koji je djelovao pod pokroviteljstvom Madame de Pompadour (1721 – 1764) službene ljubavnice kralja Luja XV. (1710 – 1774). Kao kroničar *Bâtiments du Roi (Kraljevskih građevina)* bio je zadužen za opravdavanje rashoda dvora i službene francuske politike u pogledu umjetnosti. BARR 1987: 141.

kulanej je otkriven 1709, ali su njegova sustavna istraživanja započela tek 1738. godine. S druge strane, za ruševine Pompeja znalo se još od kraja 16. stoljeća, no daljnja iskopavanja započela su tek 1750. na inicijativu napuljskog kralja Karla VII. (1734 – 1759) iz dinastije Bourbon.[2] Novosti s ovih arheoloških nalazišta brzo su se proširile Europom, što je iznova potaknulo zanimanje za grčku i rimsku kulturu, osobito antičku umjetnost. Tome su doprinijele i grafičke mape talijanskog arhitekta Giovannija Battiste Piranesija (Venecija, 1720 – Rim, 1778) *Prima parte di Architettura e Prospettive* (1743) i *Varie Vedute di Roma Antica e Moderna* (1745) te *Le Antichità Romane de' tempo della prima Repubblica e dei primi imperatori* (1748), koje su kružile umjetničkim centrima kao izvor inspiracije. Također, europsko tržište umjetnina preplavili su antički kipovi i uporabni predmeti.

U popularizaciji antičke baštine važnu su ulogu imali i bogati Europljani koji su na kraju svog obrazovanja organizirali putovanja (tzv. *Grand Tour*) u trajanju od nekoliko godina s ciljem upoznavanja početaka europske civilizacije.[3] Njihova destinacija najčešće je bila Italija, a samo su rijetki odlazili do Grčke ploveći uz istočnu obalu Jadrana.[4] Iako je ta praksa ustanovljena već krajem 17. stoljeća, kada se objavljuju i prvi putopisi s ilustracijama tada poznatih rimskih i grčkih spomenika, istraživanje antičke baštine ponovno se intenziviralo tek sredinom 18. stoljeća.

Barokni je klasicizam najprije zaživio u arhitekturi, potom je ušao u interijere putem namještaja, a naposljetku se proširio i u ostalim primijenjenim umjetnostima.[5] U zlatarstvu je ovaj stil ponovno vratio klasične forme vaza i urni koje su, u usporedbi s prethodnim razdobljima, poprimile izdužene forme. Na isti su se način mijenjale i proporcije liturgijskih predmeta, na kojima je vidljivo izduživanje i sužavanje pojedinih elemenata. Ponovno se upotrebljavaju elementi ovula i listova akantusa, kao i *guilloche* motivi.[6] Zlatarska djela odlikuju polirane površine s ukrasnim trakama u kojima su tehnikom iskucavanja ili graviranja

[2] FEEMSTER JASHEMSKI 2025.

[3] BARR 1987: 146.

[4] Među njima je bio francuski arhitekt Julien-David Le Roy (Paris, 1724 – 1803), koji je u Parizu 1758. objavio studiju *Les ruines des plus beaux monuments de la Grece, considérées du côté de l'histoire et du côté de l'architecture.* Škotski arhitekt i slikar James Stuart (London, 1713 – 1788) te engleski slikar Nicholas Revett (Framlingham, 1720 – London, 1804) objavili su 1762. studiju *The Antiquities of Athens*. BARR 1987: 146. Za hrvatsku povijest umjetnosti važan je škotski arhitekt Robert Adam (Kirkcaldy, 1728 – London, 1792) koji je 1764. u Londonu objavio studiju o Dioklecijanovoj palači u Splitu (*Ruins of the Palace of the Emperor Diocletian at Spalatro in Dalmatia*). THOM 2019: 90–115. Pored toga, Robert Adam sudjelovao je u iskapanjima u Herkulaneju i Pompejima, te je povratkom u Englesku potaknuo izmjenu tadašnjeg prevladavajućeg paladijanizma u arhitekturi. Uspostavio je novi prozračan i elegantan stil nazvan Adam stil (Adam style, Adamesque style). MILLIKIN 2025.

[5] O baroknom klasicizmu u smislu njegove stilske periodizacije vidjeti: PELC 2016: 11–22.

[6] *Guilloche* motiv je ornament oblikovan kontinuiranim prepletanjem najmanje dviju vrpca koje zatvaraju kružnice duž središnje osi.

primijenjeni motivi lovorova vijenca, palmeta, vodenlistova, meandra, ovalnih medaljona, pasjeg skoka[7] ili motiva patere.[8] Na pojedine dijelove predmeta iskucavaju se kanelire te se apliciraju izlivene herme, grifoni, glave koza i ovnova sa zakrivljenim rogovima, kao i vrpčaste mašne te lisnate girlande.[9] Također, reljefno ukrašavanje predmeta od plemenitih metala postaje pliće, što dodatno pojačava dojam pravilnosti i repetitivnosti pojedinog motiva. Zlatarska djela s dekorativnim rječnikom baroknog klasicizma javljaju se već u sedmom desetljeću 18. stoljeća, i to istodobno u nekoliko zlatarskih središta Europe: Rimu, Parizu i Londonu. Iz tih se gradova novi stil proširio i na preostala značajna zlatarska središta, ali različitim tempom.

U prijestolnicu Habsburškog Carstva novi stilski utjecaji došli su iz Pariza putem grafičkih predložaka kojima su se služili polaznici graverske škole (*Kaiserliche und königliche Kupferstecher-Akademie*), osnovane 1767. godine.[10] Jedan od njezinih osnivača bio je vrlo cijenjeni graver Jacob Matthias Schmutzer (Beč, 1733 – 1811), koji je pod državnim pokroviteljstvom boravio u Parizu kako bi se upoznao s organizacijom školovanja francuskih gravera.[11] Polaznici bečke škole tako su bili u doticaju s najrecentnijim grafičkim predlošcima, što je doprinijelo razvoju bečkog klasicizma, poznatom kao *Zopfstil* ili jozefinizam.[12] Novi stil bečki su zlatari postupno usvojili, iako su istovremeno, prema željama naručitelja, i dalje izrađivali predmete s dekorativnim elementima rokokoa. Tako se i ugledni zlatar Joseph Moser (Brno, 1715 – Beč, 1801), jedan od omiljenih majstora habsburških vladara, nakon više desetljeća dojmljive karijere morao ponovno prilagoditi tržištu.[13] Već je 1772. započeo izrađivati predmete u duhu baroknog klasicizma, nastavljajući istovremeno raditi i djela sa stilskim obilježjima baroka i rokokoa.[14]

---

7 Pasji skok naziva se još i vitruvijevski spiralni ukras, a podrazumijeva kontinuiranu ornamentalnu vrpcu s nizom stiliziranih valova.

8 Motiv patere okrugli je ukrasni motiv obrađen u reljefu koji nalikuje na plitku posudicu.

9 KOPRČINA 2016: 350, 353; BARR 1987: 144.

10 Graverska škola je 1772. ujedinjena s ostalim bečkim akademijama (*Kaiserliche königliche vereinigte Akademie der bildenden Künste*). VALEŠ 2022: 63; KOPRČINA 2016: 351; KOEPPE 2010: 19.

11 Johann Matthias Schmutzer čak je procijenio da Habsburško Carstvo gubi 6 000 do 7 000 florina godišnje zbog uvoza grafika iz inozemstva. VALEŠ 2022: 62.

12 KAMLER-WILD 2003: 23.

13 Takva je praksa bila uobičajena za europske zlatare djelatne između 1765. i 1775, pa čak i za francuskog dvorskog zlatara Roberta-Josepha Augustea (1723 – o. 1805). KOEPPE 2010: 31.

14 JERMAN 2020: 273–274. Za crkvu svetog Ignacija u Győru u Mađarskoj izradio je 1772. komplet od šest srebrnih oltarnih svijećnjaka i jedan viseći svijećnjak u duhu klasicizma, a već godinu poslije sličan komplet isporučio je za katedralu toga grada. Za istu je crkvu Moser 1774. izradio i komplet kanonskih tablica. KAMLER-WILD 2003: 64; KIRCHWEGER 2003: 135–137. Dva su klasicistička predmeta Josepha Mosera, pokaznica i kalež, sačuvana i u Hrvatskoj – u Osijeku i Aljmašu. LENTIĆ 1969: 136–138.

1. Jean-Charles Delafosse, Oeuvre de J. Ch. Delafosse, svezak 1., Institut national d'histoire de l'art, Paris

Na njegovim je klasicističkim djelima, primjerice, vidljiv utjecaj francuskog arhitekta, dekoratera, slikara i gravera Jeana Charlesa Delafossea (Pariz, 1734 – 1789), čije su se grafike proučavale na bečkoj umjetničkoj akademiji.[15]

Barokni klasicizam proširio se i do južnih granica Carstva putem obveznih škola za majstore obrtne struke, koje su osnivane na inicijativu habsburškog cara Josipa II. (1765 – 1790). Najranija poznata zlatarska djela u duhu novog stila u kontinentalnoj Hrvatskoj izradio je zagrebački zlatar Johann Michael Lanner (Vandoies di Sopra Obervintl, ? – Zagreb, 1835) 1782. za župnu crkvu u Mariji Bistrici.[16] Riječ je o kompletu kanonskih tablica s pravilnim, okomito položenim, pravokutnim okvirima dekoriranima *guilloche* prepletom, bisernim nizom i prepletenim trakama. U gornjem su dijelu okviri ukrašeni kompozicijom rozeta iz kojih izlaze viseće lisnate girlande, a sve nadvisuju prepleti traka. Na uglovima okvira ističu se kvadratne forme s rozetama, a u donjem dijelu ponavlja se motiv ovješenih lisnatih girlandi.[17]

15 KAMLER-WILD 2003: 64.

16 O zlataru i ostalim njegovim djelima vidjeti: ŠEPAROVIĆ 2013, s navedenom bibliografijom.

17 KOPRČINA 2016: 351, 353; BACH 1975–1976: 138.

Potonji su elementi, primjerice, vidljivi na predlošcima klasicističkih okvira iz grafičke mape koju je Delafosse objavio 1773. u Parizu.[18]

U Dalmaciji zasad nisu poznata klasicistička zlatarska djela koja bi se mogla povezati s lokalnim majstorima djelatnima krajem 18. stoljeća. Dosadašnja istraživanja upućuju na nekoliko sačuvanih liturgijskih predmeta s obilježjima novog stila, ali riječ je o djelima venecijanskih, milanskih ili bečkih zlatara koja se datiraju od kraja 18. do sredine 19. stoljeća.[19] Među njima po kvaliteti izrade valja izdvojiti par venecijanskih visećih svijećnjaka iz crkve svetog Šime u Zadru, izrađenih 1793, na kojima se jasno raspoznaju elementi baroknog klasicizma.[20] Na poliranoj površini svijećnjaka ističu se kanelire i nizovi vodenlistova te konveksni element s lovorovim vijencem, koji se ponavlja i u njegovu najširem dijelu, na tri mjesta dekoriranom ukriženim vrpcama. Donji dio svijećnjaka ukrašen je ovalnim medaljonima koji su zapravo lovorovi vijenci, ovješeni o vrpce s mašnama i girlande. Svijećnjak se vješa lancima privezanima na tri elementa izrađena u obliku slova „C“, što još uvijek upućuje na naslijeđe rokokoa. Lanci su na drugom kraju skupljeni u poklopac zvonolika oblika, ukrašen nizom vodenlistova i lovorovim vijencem te s girlandama ovješenima o mašne.[21] U ovalnim medaljonima nalaze se natpisi koji ukazuju na okolnosti narudžbe ovih svijećnjaka. Naručila ih je bratovština hrvatskih vojnika iz Dalmacije i Boke Kotorske, čije je sjedište bilo u toj zadarskoj crkvi, a skrbila je za oltar svetog Jeronima.[22]

2. Nepoznata venecijanska zlatarska radionica, Viseći svijećnjak, crkva svetog Šime, Zadar (snimio D. Tulić)

[18] Riječ je o grafičkoj mapi *Oeuvre de J. Ch. Delafosse*, objavljenoj u dva sveska u Parizu 1773. godine.

[19] GOJA 2020: 605–612; GOJA 2018: 149–150; DIANA, GOGALA I MATIJEVIĆ 1972: 103–104, slika 55.

[20] TOMIĆ 2004: 264, kat. jed. 174.

[21] Drugi viseći svijećnjak nema sačuvan izvorni držač lanaca, nego je ovješen na držač koji je nekoć bio dio svijećnjaka s baroknim stilskim karakteristikama.

[22] TOMIĆ 2004: 265, kat. jed. 174.

Nedostatak lokalne produkcije zlatarskih djela u duhu baroknog klasicizma primjetan je i u Istri te Hrvatskom primorju. Dosad je poznato tek nekoliko liturgijskih predmeta s klasicističkim elementima, no oni su importirani iz Beča te, čini se, Trsta. Posebno je zanimljiv istarski primjer srebrnog kompleta kadionice i lađice iz župne crkve svetog Martina u istoimenom mjestu.[23] Riječ je o kompletu čije su srebrne, doduše znatno oksidirane, površine dekorirane bisernim nizovima, rozetama, ovješenim lovorovim vijencima, vodenlistovima i iskucanim ili ažuriranim ovalnim medaljonima. U najširem konveksnom dijelu donjeg dijela kadionice ističu se tri izlivene glave vojnika s kacigama, iz kojih izvire omča za pričvršćivanje lanaca. Lanci se provlače kroz kružne otvore poklopca kadionice i okupljaju u držaču zvonolikog oblika na kojemu se ponavljaju ukrasni motivi bisernog niza, rozete, lovorova vijenca i vodenlista, a sve nadvisuje omča izvedena u obliku lovorova vijenca. Lađica je izvedena vrlo skladno, s istim dekorativnim elementima, a posebno je lijep detalj prolaska lovorova vijenca kroz omče, što ukazuje na to da je komplet izradio vješt zlatar. Iako su vidljive određene nepreciznosti u izvedbi pojedinih dekorativnih nizova, ove je predmete izradio majstor koji je konzultirao grafičke mape antičkih spomenika ili pak predloške pariških gravera.

Na srebrne površine ovog kompleta utisnute su zlatarske oznake dvoglavog orla sa štitom na kojemu je vidljivo koplje. Ono se u ovom obliku, koji podsjeća na reduciranu formu francuskog *fleur de lis*, odnosno cvijeta ljiljana, javlja na grbu grada Trsta i vezano je uz legendu o svetom Sergiju mučeniku, jednom od zaštitnika grada.[24] Njegovo koplje, izrađeno od željeza koje, prema legendi, ne rđa te se ne može pozlatiti, danas se čuva u katedrali svetog Justa (San Giusta) u Trstu.[25] U tom kontekstu, zlatarska oznaka na istarskom kompletu kadionice i lađice otkriva da je sigurno riječ o radu jednog tršćanskog majstora. Uz oznaku grada, na predmetima je utisnut i žig s inicijalima MPK u trolistu. Dosadašnja istraživanja zlatara djelatnih u Trstu u drugoj polovici 18. stoljeća otkrivaju nekoliko popisa, a navedeni inicijali mogli bi odgovarati jedino majstoru Mattiji Kandleru (Beč, 1731 – Trst, 1804),

[23] JERMAN 2020: 427, 1027–1028, kat. jed. 345 i 346.

[24] U literaturi se za naziv oružja u grbu grada Trsta upotrebljava riječ *alabarda* koja označava helebardu. Međutim, helebarda je vrsta hladnog oružja dužine 1,5 do 2 metra, postavljena na motku, a koja ispod metalnoga šiljka ima sjekiru s jedne, a zubati trorog ili kuku s druge strane. Prikazano oružje na tršćanskom grbu zapravo je koplje (tal. *lancia*).

[25] Prema legendi, Sergije je bio rimski tribun stacioniran u Tergesteu (današnjem Trstu), gdje je prešao na kršćanstvo krajem 3. ili početkom 4. stoljeća, najvjerojatnije za vrijeme vladavine cara Dioklecijana. Dok je Sergije bio u Siriji, optužen je za ispovijedanje kršćanske vjere, zajedno s još jednim vojnikom Bakhom, a kada je odbio prinijeti žrtve rimskim bogovima, osuđen je na smrt te mu je odrubljena glava. Na dan smrti njegovo je koplje palo s neba u gradu Trstu, gdje se preobratio, i od tada je predmet štovanja Tršćana. Blagdan ovog sveca obilježava se 7. listopada. *Diocesi di Trieste*. Mrežne stranice Tršćanske biskupije. Članak „San Sergio, martire"; *Encyclopaedia Britannica*, s. v. „Saints Sergius and Bacchus".

3. Mattia Kandler, Kadionica, župna crkva svetog Martina, Sveti Martin (snimila M. Jerman)

4. Mattia Kandler, Lađica, župna crkva svetog Martina, Sveti Martin (snimila M. Jerman)

koji je bio jedan od cjenjenijih zlatara u gradu.[26] Iako rođen u Beču, Kandler već od 1755. djeluje u Trstu, zajedno s bratom, Pietrom Kandlerom, urarom. Da je bio društveno angažiran potvrđuje podatak da je 1775. izabran za prvog kontrolora kvalitete predmeta od plemenitih metala za grad Trst, samo godinu dana nakon uvođenja sustava kontrole ediktom carice Marije Terezije (1740 – 1780).[27] Tada je propisano da zlatari svoja djela moraju označavati zlatarskim žigom koji sadrži inicijale njihova imena i prezimena. Mattia Kandler obnašao je i funkciju službenog procjenitelja za zlato i srebro od 1777, a izgleda da je dužnost kontrolora obavljao još i 1787. godine.[28] Radionicu je imao u prizemlju kuće pod brojem 746 u ulici San Nicolò, blizu dviju pravoslavnih crkvi, a inventar kućanstva nakon njegove smrti pokazuje da je posjedovao znatan broj zlatarskih alata.[29] U kontekstu poznavanja djela Mattije Kandlera, istarski komplet kadionice i lađice zasad je jedini primjer sačuvanih liturgijskih predmeta izrađenih u stilu baroknog klasicizma. S njim se, međutim, može povezati i jedan pozlaćeni ciborij s rokoko elementima, sačuvan u župnoj crkvi svetog Antuna opata u Kršanu.[30] Zasad su to jedina poznata djela ovog tršćanskog majstora u Hrvatskoj, a čini se i šire.

[26] Na popisu obrtnika grada Trsta iz 1757. javlja se 11 zlatara, među kojima se spominje i Mattia Kandler. Njegovo se ime nalazi i na popisu iz 1775. godine. CRUSVAR 1992a: 50.

[27] Istovremeno je zlatar Andrea Lenussi odabran za kontrolora u Rijeci, što ukazuje na početak kontrole kvalitete upotrijebljenog srebra i u ovom gradu. CRUSVAR 1992a: 49.

[28] CRUSVAR 1992b: 204.

[29] CRUSVAR 1992a: 51–52.

[30] JERMAN 2020: 426, 797, kat. jed. 115.

5. Nepoznati bečki zlatar (inicijali ZFW), Kalež, Narodna knjižnica i čitaonica, Bribir (snimio I. Braut)

U Hrvatskom primorju zasad su poznata samo dva zlatarska djela s klasicističkim dekorativnim elementima. Jedan je kalež izložen u crkvi svete Trojice u Novom Vinodolskom, gdje su okupljene umjetnine iz sakralnih objekata na području župe svetog Filipa i Jakova, Novi Vinodolski. Riječ je o vješto izrađenom pozlaćenom kaležu koji se prema dosadašnjim istraživanjima smatra radom bečke provenijencije.[31] Na njemu su vidljivi motivi vodenlista, rozeta, palmeta i lovorovih vijenaca, kao i kanelira, ovalnih medaljona te ovješenih draperija. S obzirom na njegovo oblikovanje i način izrade, kalež je djelo vrlo vještog, ali zasad nepoznatog majstora.

Nepoznatom bečkom zlataru pripisuje se još jedan pozlaćeni kalež izrađen s klasicističkim obilježjima, iz župne crkve svetog Petra i Pavla u Bribiru, a danas izložen u sakralnoj zbirci Narodne knjižnice i čitaonice u Bribiru. Kalež počiva na kružnom profiliranom podnožju na čijemu se obodu nalazi traka s iskucanim listo-

[31] JERMAN 2012: 125.

vima stiliziranog akantusa, dok je polirana površina podnožja omeđena urezanim lovorovim vijencem. U dijelu gdje se podnožje izdiže u držak, smještena je iskucana traka s meandrom unutar kojeg su smještene rozete. Na držak se ističe konveksni prsten s vodenlistom i nekoliko poliranih međuprstenova, a nodus je izveden u obliku izdužene vaze s bazom od lovorova vijenca, tijelom s užljebima i gornjim dijelom ukrašenim nizom obrnuto položenih lukova s upisanim vodenlistovima. Između potonjih nalaze se pravokutni elementi s užlijebom i točkom. Na donjoj, većoj površini ukrasne košarice čaše kaleža u pravilnom se ritmu izmjenjuju reljefno iskucane kanelire s vodenlistovima, a u gornjem dijelu ponavlja se motiv s podnožja – meandar s upisanim rozetama. Bogati repertoar dekorativnih elemenata klasicizma upotpunjuje izdužena forma kaleža, koja se primjećuje na držak te užoj čaši kaleža.

Ovaj je kalež 1988. prezentiran na izložbi „Prošlost i baština Vinodola“, održanoj u Povijesnom muzeju Hrvatske, te je bio jedini primjer izloženog liturgijskog predmeta s obilježjima klasicizma.[32] Tada je prepoznat kao vrlo kvalitetan rad, no iako su zamijećene zlatarske oznake na njegovoj površini, nije iznesena teza o autorstvu i okolnostima narudžbe tog predmeta. Ivo Lentić je 1988. ispravno iščitao zlatarsku oznaku grada Beča, koja kalež datira u 1792, ali je inicijale na drugom, majstorskom žigu, protumačio kao slova EMZ. Međutim, izglednije je da je zlatarev žig utisnut naopako, jer su tijekom druge polovice 18. stoljeća zlatarski žigovi bečkih majstora, osim uobičajenih pravokutnih, ovalnih i poligonalnih oznaka, imali srcolike oblike ili pak dvolisne te trolisne forme. Potonji su mogli biti u nekoliko varijanti: s dva lista u gornjem dijelu i jednim u donjem dijelu sa šiljatim izdancima među listovima,[33] ili pak bez šiljatih elemenata,[34] a postoji i varijanta trolista s jednim listom u gornjem dijelu te dva u donjem dijelu, bez šiljatih izdanaka.[35] Žig na bribirskom kaležu je trolisni s dva lista u gornjem dijelu i jednim u donjem dijelu te sa šiljatim izdancima, a da je utisnut naopako ukazuju i slova koja se na njemu mogu raspoznati: ZFW. Naime, slovo W, gledajući ga naopako, ne bi moglo biti slovo M zbog načina na koji se dvije crtice križaju u središnjem dijelu slova.[36] Nažalost, u dosad objavljenoj literaturi o bečkim zlatarima nije moguće pronaći ovu zlatarsku oznaku, ali se može utvrditi da prva dva slova, Z i F, vjerojatno označavaju ime majstora, dok posljednje slovo, W, označava prezime.[37] U arhivu

[32] LENTIĆ 1988: 145.

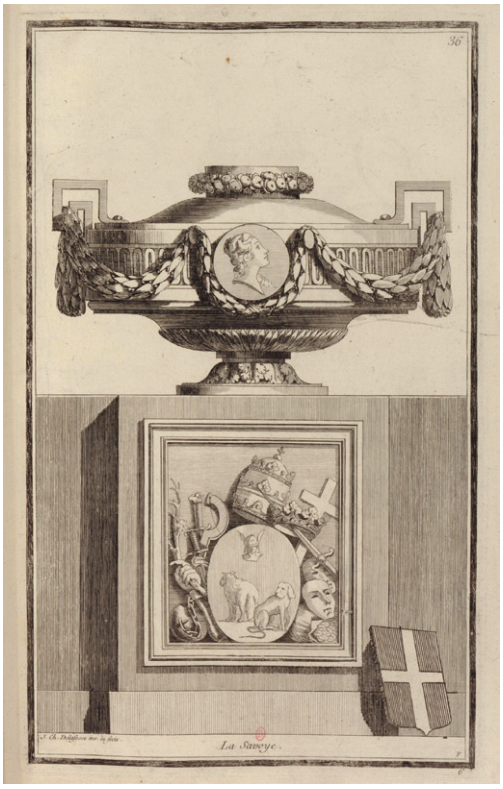
[33] Vidjeti, primjerice, žig majstora Franza Antona Dermera. NEUWIRTH 2002: 148.

[34] Vidjeti, primjerice, žig zlatara Ignaca C. Dermera ili Johanna Georga Aignera. NEUWIRTH 2002: 175, 179.

[35] Vidjeti, primjerice, žig majstora Johanna Davida Beyermanna ili Franza Xavera Storra. NEUWIRTH 2002: 178, 241.

[36] Način na koji se slovo W tada utiskivalo moguće je vidjeti na zlatarskoj oznaci Ignaza Josefa Wirtha, a slovo M na žigu Josefa Mosera. NEUWIRTH 2002: 183, 187.

[37] NEUWIRTH 2002: 97.

6.Jean-Charles Delafosse, Oeuvre de J. Ch. Delafosse, svezak 1., Institut national d'histoire de l'art, Paris

bečkog ureda za kontrolu plemenitih metala (*Hauptpunzierungs- und Probieramtes Wien*) sačuvana je bakrena ploča iz 1792. s urezanim imenima 178 aktivnih zlatara i udovica majstora koje su vodile radionice svojih pokojnih muževa. Uz njihova su imena u većini slučajeva utisnute i njihove oznake. Nažalost, kod pojedinih imena žigovi izostaju, poput onoga majstora F. Wirtha, koji bi, s obzirom na inicijale, mogao biti autor bribirskog kaleža.[38] Možda će buduća istraživanja bečkog zlatarstva potvrditi ili opovrgnuti ovu tezu, no ostaje činjenica da je bribirski kalež rad vrlo vještog majstora koji je poznavao grafičke predloške iz Pariza.

Godina utisnuta u žig grada Beča upućuje na moguće okolnosti narudžbe ovog djela, iza koje je vjerojatno stajao tadašnji bribirski župnik Anton Stjepan Cabalin de Ehrenburg. Poznato je da je završio gimnaziju u Rijeci te filozofiju u Grazu, a na preporuku strica, senjsko-modruškog biskupa Ivana Krstitelja

[38] NEUWIRTH 2002: 101. Je li riječ o još jednom članu obitelji Würth, čiji je pripadnik bio jedan od najutjecajnijih bečkih zlatara Johann Joseph Würth, nije moguće utvrditi. O Josephu Johannu Würthu vidjeti: KAMLER-WILD 2003: 24–25.

Kabalina-Caballinija (1773 – 1782) boravio je u rimskom zavodu *Germanicum* u razdoblju od 1777. do 1782. godine.[39] Stekavši doktorat, postao je kanonikom modruškog Kaptola, a 1792. i župnikom u Bribiru.[40] Tu je funkciju obnašao do svoje smrti 5. travnja 1816. godine.[41] Iako je obitelj Kabalin ili Caballini zabilježena u gradu Senju tijekom 18. stoljeća, a u drugoj polovici 18. stoljeća i u Novom Vinodolskom, očito je imala kontakte u carskom gradu.[42] Osim što su se članovi obitelji školovali u Grazu (Anton Stjepan) i Beču (Ivan Krstitelj), za pretpostaviti je da su kao klerici biskupije unutar Habsburškog Carstva održavali korespondenciju sa svećenicima drugih dijeceza te tako bili u doticaju s bečkim kulturnim krugom.[43] K tome, njegov stric Ivan Krstitelj Kabalin-Caballini (1716 – 1782) zajedno s braćom Jurjem (1719 – 1783) i Nikolom, ocem bribirskog župnika Antona Stjepana, dobio je 1772. od kraljice Marije Terezije austrijsko plemstvo s pridjevkom „od Ehrenburga“, što je potvrđeno na Hrvatskom saboru 1802. godine.[44] Anton Stjepan Kabalin de Ehrenburg ovaj je vrijedan kalež s klasicističkim obilježjima vjerojatno nabavio osobno u Beču, a možda ga je naručio putem posrednika od zlatara za kojeg je imao dobru preporuku ili je s njegovim radom već bio upoznat.

Anton Stjepan Kabalin de Ehrenburg vjerojatno je sudjelovao i u nabavi kompleta kadionice i lađice koji je također sačuvan u župnoj crkvi svetog Petra i Pavla u Bribiru, a dosad nije bio temom povijesno-umjetničkih istraživanja. Riječ je o kompletu s klasicističkim stilskim obilježjima koja se očituju u izmjeni poliranih srebrnih površina s poljima ispunjenima nizovima vodenlistova i lovorovim

[39] LJUBOVIĆ 2006: 173. Na portretu izloženom u biskupskoj palači u Senju, biskup Ivan Krstitelj Kabalin navodi se kao Ivan IV. Caballini. Iako je bio senjsko-modruški biskup, njegovo je tijelo preneseno iz Senja u Novi Vinodolski gdje je sahranjen u župnoj crkvi. BRALIĆ 2012: kat. jed. 709; LENTIĆ 1973: 196–197.

[40] Pri navođenju godina rođenja i smrti vjerojatno se potkrala greška, budući da se navodi da je Anton Stjepan Kabalin boravio u Rimu od 1777. do 1782, što znači da nije mogao biti rođen 1801. te umrijeti 1870. godine. LJUBOVIĆ 2005a.

[41] Poznato je da su u njegovo vrijeme kanonici bili Ivan Mandić, Ivan Strizić, Mate Dorčić, Mate Hodanić i Vinko Drešćanin. ANTIĆ PEVERIN 2008: 99.

[42] LJUBOVIĆ 2006: 172.

[43] Još je jedan pripadnik roda bio u klerikalnim krugovima, a također je bio nećak biskupa Ivana Krstitelja s majčine strane. Riječ je o Ivanu Krstitelju Ježiću (1746 – 1833), vršnjaku Antona Stjepana čiji su roditelji bili Ivan Ježić i Vincencija Kabalin. Nakon što je 1769. u Beču zaređen za svećenika, Ivan Krstitelj Ježić 1773. postaje župnik u Novom Vinodolskom, a 1782. modruški arhiđakon, što je naslov koji je prilikom pripajanja modruške biskupije senjskoj 1782. dekretom cara Josipa II. (1780 – 1790) njegov stric uspio sačuvati. Dekret o ukidanju Modruške biskupije car je prije svoje smrti povukao te je naposljetku Ivan Krstitelj Ježić naslijedio Aldraga Antonija de Piccardija (1785 – 1789) na katedri senjsko-modruške biskupije. Tu je katedru držao sve do smrti 1833. godine kao najdugovječniji senjsko-modruški biskup. BOGOVIĆ 2015: 109–111; LJUBOVIĆ 2005b: 493–496; BOGOVIĆ 2005.

[44] LJUBOVIĆ 2005a.

7. Johann Michael Scheinberger, Komplet kadionice i lađice, župna crkva svetog Petra i Pavla, Bribir (snimio D. Tulić)

vijencima, kao i florealnim kompozicijama. Kadionica počiva na kružnom profiliranom podnožju na kojemu dominira niz iskucanih vodenlistova na njegovu obodu, a koji se u izduženoj formi ponavljaju i na konveksnom dijelu posude. Poklopac kadionice sastoji se od nekoliko konveksnih i konkavnih elemenata poliranih površina ili izvedenih na proboj s oblim meandrom, florealnim ukrasima i vodenlistovima. Na poliranim površinama javljaju se urezani lovorovi vijenci. Na najširem dijelu posude kadionice pričvršćeni su lanci koji se okupljaju u držaču konveksnog oblika s drškom. Središnji dio držača ponavlja motiv vodenlistova, dok je njegov profilirani obod polirane površine. Lađica pak počiva na ovalnom poliranom podnožju, koje je na obodu ukrašeno nizom vodenlistova. Taj se motiv ponavlja i na izduženom nodusu drška. Posuda za tamjan ukrašena je iskucanim kanelirama, a pri obodu urezanim lovorovim listovima. Poklopac je podijeljen na dva dijela koja su jednako dekorirana iskucanim florealnim elementom unutar kvadratnog okvira na kojemu se ponavlja motiv urezanih lovorovih vijenaca. Krajnji dijelovi poklopca oštetili su se uslijed uporabe te su zamijenjeni plohama neadekvatnog materijala i obrade.

Na ručki drška kadionice, kao i na njegovu obodu te na unutrašnjem dijelu podnožja kadionice i lađice, utisnute su zlatarske oznake. Uz žig grada Beča s

navedenom 1792. godinom, što ukazuje na to da je komplet naručen istovremeno s pozlaćenim kaležom, vidljiva je i ovalna oznaka obrubljena bisernim nizom s inicijalima IS. Riječ je o žigu bečkog zlatara Johanna Michaela Schelnbergera, koji je kao majstor dokumentiran već 1781. godine.[45] Nažalost, zasad nije poznat njegov opus zlatarskih djela, ali je temeljem bribirskog kompleta moguće zaključiti da je riječ o vještom majstoru. Istraživanja bečkog zlatarstva još su uvijek usmjerena na otkrivanje opusa najpoznatijih majstora poput, već spomenutog Josepha Mosera, Johanna Josepha Würtha (Beč, 1706 – 1767) ili pak Antona Matthiasa Domanöcka (Beč, 1713 – 1779). Iako su popisi zlatara aktivnih tijekom posljednje četvrtine 18. stoljeća sačuvani u bečkom uredu za kontrolu, još uvijek ne postoji baza podataka koja navedena imena povezuje s njihovim djelima. Tek je djelomično poznat opus nekolicine bečkih majstora, među kojima treba izdvojiti Josefa Mosera, o kojem je objavljena posljednja opsežna studija, odnosno katalog izložbe održane 2004. u *Kunsthistorisches Museum* u Beču.[46] Valja napomenuti da nedostatno poznavanje bečkog zlatarstva nije osamljen primjer. Naime, nisu provedena ni sustavna istraživanja zlatarstva u obližnjem Grazu, kao ni, primjerice, u Veneciji. Objavljene su pojedinačne studije o liturgijskim predmetima sačuvanima u crkvenim riznicama ili izloženima u muzejima, ali nedostaju sinteze koje djela i njihove majstore povezuju s podacima iz arhivskih izvora zlatarskih udruženja, državne uprave ili crkvenih arhiva. Ipak, svakim se novoobjavljenim zlatarskim djelom, čije su okolnosti narudžbe ili autorstvo poznati, dopunjuje ova značajna tema europske povijesti umjetnosti.

Bibliografija

ANTIĆ PEVERIN, Stanko. 2008. *Bribir. Župa sv. Petra i Pavla*. Bribir: Narodna knjižnica i čitaonica Bribir, Općina Vinodolska Bribir i Župa sv. Petra i Pavla Bribir.

BACH, Ivan. 1975 – 1976. Prilozi proučavanju metalnih predmeta u riznici župne crkve Marije Bistrice. *Peristil* 18–19: 137–154.

BARR, Elaine. 1987. Neoclassicism. U *The history of silver*, ur. Claude Blair, 141–155. London: Macdonald & Co.

BOGOVIĆ, Mile. 2005. Ježić, Ivan Krstitelj. *Hrvatski biografski leksikon (1983 – 2024), mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža https://hbl.lzmk.hr/clanak/jezic-ivan-krstitelj (posjet 14. 7. 2025.).

BOGOVIĆ, Mile. 2015. *Vinodol i njegova crkva od Vinodolskoga zakona do naših dana*. Rijeka: Riječka nadbiskupija.

BRALIĆ, Višnja. 2012. *Barokno slikarstvo u sjeverojadranskoj Hrvatskoj – slikari, radionice i utjecaji*. Ph.D. diss., Sveučilište u Zagrebu.

[45] NEUWIRTH 2002: 99, 192.

[46] KAMLER-WILD 2003.

CRUSVAR, Luisa. 1992a. Orafi ed argentieri a Trieste. U *Ori e tesori d'Europa. Dizionario degli argentieri e degli orafi del Friuli-Venezia Giulia*, ur. Paolo Goi i Giuseppe Bergamini, 39–56. Udine: Arti Grafiche Friulane.

CRUSVAR, Luisa. 1992b. Kandler Matteo (Mattia) da Vienna (1731 – 1804). U *Ori e tesori d'Europa. Dizionario degli argentieri e degli orafi del Friuli-Venezia Giulia*, ur. Paolo Goi i Giuseppe Bergamini, 204–205. Udine: Arti Grafiche Friulane.

DELAFOSSE, Jean-Charles, Charles BEURLIER. 1773. *Oeuvre de J. Ch. Delafosse*. Paris: Jacques-François Chéreau https://bibliotheque-numerique.inha.fr/de/collection/item/50629-oeuvre-de-j-ch-delafosse-tome-1?language_id=17 (posjet 22. 1. 2026.).

DIANA, Deša, Nada GOGALA, Sofija MATIJEVIĆ. 1972. *Riznica splitske katedrale*. Split: Muzej grada Splita.

Diocesi di Trieste. Mrežne stranice Tršćanske biskupije. Članak „San Sergio, martire" https://www.diocesi.trieste.it/san-sergio/ (posjet 16. 6. 2025.).

Encyclopaedia Britannica, s. v. „Saints Sergius and Bacchus" https://www.britannica.com/biography/Saint-Sergius (posjet 16. 6. 2025.).

FEEMSTER JASHEMSKI, Wilhelmina. 2025. Pompeii. *Encyclopedia Britannica* https://www.britannica.com/place/Pompeii (posjet 29. 5. 2025.).

GOJA, Bojan. 2018. Nekoliko rimskih, milanskih i engleskih predmeta od srebra iz razdoblja 18. i 19. stoljeća u sjevernoj Dalmaciji. *Peristil* 61: 145–160.

GOJA, Bojan. 2020. Le opere degli argentieri milanesi Tommaso Panizza e Francesco Ceppi nella tesoreria della cattedrale di Zara. U *ASPICE HUNC OPUS MIRUM, Zbornik povodom sedamdesetog rođendana Nikole Jakšića, Festschrift on the occasion of Nikola Jakšić's 70th birthday*, ur. Ivan Josipović i Miljenko Jurković, 605–612. Zadar, Zagreb, Motovun: Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Zagrebu, Međunarodni istraživački centar za kasnu antiku i srednji vijek.

JERMAN, Mateja. 2012. Liturgijski predmeti od plemenitih metala na području Vinodola. *Czriquenicza 1412. Život i umjetnost Vinodola u doba pavlina*, ur. Nina Kudiš, 113–128. Crikvenica: Muzej grada Crikvenice.

JERMAN, Mateja. 2020. *Liturgijski predmeti od plemenitih metala od 1400. do 1800. godine na području nekadašnje Pulske biskupije*. Ph.D. diss., Sveučilište u Zadru.

KAMLER-WILD, Barbara. 2003. Joseph Moser und die Wiener Goldschmiedekunst des 18. Jahrhunderts. U *Glanz des Ewigen*: *Der Wiener Goldscmied Joseph Moser 1715-1801*, ur. Johann Kronbichler i Wilfried Seipel, 13–75. Beč: Skira.

KIRCHWEGER, Franz. 2003. Ewig-Licht-Ampel. Altarleuchter. Zwei Kanontafeln. U *Glanz des Ewigen*: *Der Wiener Goldscmied Joseph Moser 1715-1801*, ur. Johann Kronbichler i Wilfried Seipel, kataloške jedinice 54–57. Beč: Skira.

KOEPPE, Wolfram. 2010. *Vienna circa 1780. An Imperial Silver Service Rediscovered*. New York: The Metropolitan Museum of Art; New Haven i London: Yale University Press.

KOPRČINA, Arijana. 2016. Klasicistički elementi u zlatarstvu od posljednje četvrtine 18. stoljeća do 1830-ih godina. U *Klasicizam u Hrvatskoj*, ur. Irena Kraševac, 349–365. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti.

LENTIĆ, Ivo. 1969. Nekoliko radova bečkih zlatara 18. stoljeća u Osijeku i Aljmašu. *Peristil* 12/13: 133–138.

LENTIĆ, Ivo. 1973. Portreti senjsko-modruških biskupa u biskupskoj palači u Senju od XVII. do XIX. stoljeća. *Senjski zbornik* 5: 185–204.

LENTIĆ, Ivo. 1988. Klasicistički kalež. U *Prošlost i baština Vinodola*, ur. Jasan Tomičić, 145, kataloška jedinica 237. Zagreb: Povijesni muzej Hrvatske.

LJUBOVIĆ, Enver. 2005a. Kabalin. *Hrvatski biografski leksikon (1983 – 2024), mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža https://hbl.lzmk.hr/clanak/kabalin (posjet 14. 7. 2025.).

LJUBOVIĆ, Enver. 2005b. Gli stemmi dei vescovi di Segna e di Segna-Modruš Cardinalibus, Caballini e Piccardi. *Atti* 35: 487–498.

LJUBOVIĆ, Enver. 2006. Nekoliko plemićkih obitelji Vinodola i njihovi grbovi. *Vinodolski zbornik* 11: 158–176.

MILLIKIN, Sandra. 2025. The Adam style. *Encyclopedia Britannica* https://www.britannica.com/biography/Robert-Adam (posjet 29. 5. 2025.).

NEUWIRTH, Waltraud. 2002. *Wiener Silber. Namens- und Firmenpunzen 1781-1866 / Viennese Silver. Markers' and Company Marks 1781-1866*. Beč: Selbstverlag Dr. Waltraud Neuwirth.

PELC, Milan. 2016. Periodizacija hrvatske povijesti umjetnosti i klasicizam. U *Klasicizam u Hrvatskoj*, ur. Irena Kraševac, 11–22. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti.

ŠEPAROVIĆ, Ana. 2013. Lanner, Ivan Mihael. *Hrvatski biografski leksikon* https://hbl.lzmk.hr/clanak/lanner-ivan-mihael (posjet 5. 6. 2025.).

THOM, Colin, 2019. This Knotty Business: The making of Robert Adam's *Ruins of the Palace of the Emperor Diocletian* (1764), revealed in the Adam brothers' Grand Tour correspondence. U *Discovering Dalmatia: Dalmatia in travelogues, images, and photographs*, ur. Katarina O'Loughlin, Ana Šverko i Elke Katharina Wittich, 90–115. Zagreb: The Institute of Art History.

TOMIĆ, Radoslav. 2004. Mletačko zlatarstvo. Dva viseća svijećnjaka. U *Umjetnička baština zadarske biskupije: Zlatarstvo*, prir. Nikola Jakšić, kataloška jedinica 174, 264–265. Zadar: Zadarska nadbiskupija.

VALEŠ, Tomáš. 2022. Between Original and Reproduction: Jakob Matthias Schmutzer (1733-1811) as a Reprocutive Engraver. U *La storia dell'arte illustrata e la stampa di traduzione tra XVIII e XIX secolo*, ur. Ilaria Miarelli Mariani, Tiziano Casola, Valentina Fraticelli, Vanda Lisanti i Laura Palombaro, 61–66. Roma: Campisano Editore.

Baroque Classicism in Istria and the Croatian Littoral: Several Goldsmith Examples

After the luxurious and dynamic Baroque and the extravagant Rococo, a restrained form of Baroque classicism appeared in European applied arts. The paper examines the origins of this new stylistic period and the mechanisms by which it emerged and spread through European artistic circles. The most important features of Baroque classicism in goldsmithing are characterised by object

proportions, decorative compositions, and the selection of ornamental elements. Considering the geographical position of Istria and the Croatian Littoral, as well as historical circumstances, the influence of the Vienna School of Engraving (*Kaiserliche königliche Kupferstecher-Akademie*), founded in 1767, on artists active in present-day continental Croatia is examined in more detail. A brief overview is also provided of the absence of local production of classicist goldsmith work in Dalmatia, as all known pieces in this style were created in Venetian, Milanese, or Viennese goldsmith workshops. This paper offers art-historical analyses of a selected group of well-known classicist liturgical objects preserved in Istria and the Croatian Littoral, based on new data about goldsmith markets in Trieste and Vienna during the second half of the 18th century. It expands on information regarding the goldsmith Mattia Kandler, who crafted the set comprising the censer and incense boat from the church of St. Martin in the Istrian town of the same name. Additionally, it presents a hypothesis about the possible commissioner of the classicist chalice from the parish church of St. Peter and Paul in Bribir. This individual is Anton Stjepan Kabalin de Ehrenburg, who served as the parish priest of Bribir from 1792 to 1816 and belonged to the Kabalin or Caballini family. The family, residing in Senj and Novi Vinodolski, was granted Austrian nobility with the title "of Ehrenburg" by Queen Maria Theresa in 1772. Two bishops of Senj-Modruš – Ivan Krstitelj Kabalin-Caballini and Ivan Krstitelj Ježić – also descended from the same family. The study further attributes the acquisition of two other, previously unpublished liturgical objects – housed in the Bribir parish church – to Anton Stjepan Kabalin de Ehrenburg. These include a set comprising a censer and an incense boat, linked to the Viennese goldsmith Johann Michael Schelnberger based on the hallmarks. This set further enriches the collection of classicist goldsmith works preserved in the regions of Istria and the Croatian Littoral.

Key words: Baroque classicism, goldsmithing, liturgical objects, Saint Martin, Bribir, Mattia Kandler, Anton Stjepan Kabalin de Ehrenburg, Johann Michael Schelnberger

Ključne riječi: barokni klasicizam, zlatarstvo, liturgijski predmeti, Sveti Martin, Bribir, Mattia Kandler, Anton Stjepan Kabalin de Ehrenburg, Johann Michael Schelnberger

Mateja Jerman
Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine
Područni konzervatorski ured Rijeka
Užarska 26
51000 Rijeka
mateja.jerman.ri@gmail.com

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI
57
Broj 2

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

FF press

ZAGREB 2025.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 57, broj 2

Izdavač / Publisher
Zavod za hrvatsku povijest
Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet, Odsjek za povijest
FF press

Za izdavača / For Publisher
Domagoj Tončinić

Glavni urednik / Editor-in-Chief
Filip Šimetin Šegvić

Gostujući urednici / Guest editors
Teodora Shek Brnardić, Zrinka Blažević, Filip Novosel, Iva Mandušić, Marta Jurković

Izvršni urednik / Managing editor
Zvjezdana Sikirić Assouline

Zamjenik glavnog urednika / Assistant Editor-in-Chief
Luka Špoljarić

Uredništvo / Editorial Board
Inga Vilogorac Brčić (stara povijest/ancient history), Trpimir Vedriš (srednji vijek/medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Martin Previšić (suvremena povijest/contemporary history), Tvrtko Jakovina (globalna povijest/global history), Silvija Pisk (zavičajna povijest/local history), Tomislav Galović (pomoćne povijesne znanosti/auxiliary sciences of history)

Izvršni urednik za međunarodnu komunikaciju / Executive editor for international communication
Nada Zečević

Urednik recenzija / Review Editor
Kornelija Jurin Starčević

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council
Denis Jevgenjevič Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Jakub Beneš (London), Rajko Bratož (Ljubljana), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Hannes Grandits (Berlin), Kateřina Horníčková (České Budějovice / Olomouc), Catherine Horel (Pariz), Angela Ilić (München), Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Irina Lyubomirova Ognyanova-Krivoshieva (Sofija), Axel E. W. Müller (Leeds), Beata Możejko (Gdanjsk), Géza Pálffy (Budapest), Zlatko Pleše (Chapel Hill), Ioan-Aurel Pop (Cluj), Alexios G. C. Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd), Zrinka Stahuljak (Los Angeles), Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana), Andrea Vanina Neyra (Buenos Aires)

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant
Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120191

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year
Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at: Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“ http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp

Financijska potpora za tisak časopisa / The journal is published with the financial support by:
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by
Marko Maraković

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout
Marko Maraković

Lektura / Language editors
Jure Trutanić (hrvatski / Croatian)
Tomislav Brandolica (engleski / English)

Korektura / Copy editing
Marta Janković

Ilustracija na naslovnici
Muza Klio (Alexander S. Murray, *Manual of Mythology*, London 1898)

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak" http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp

The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific journals of Croatia http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp